

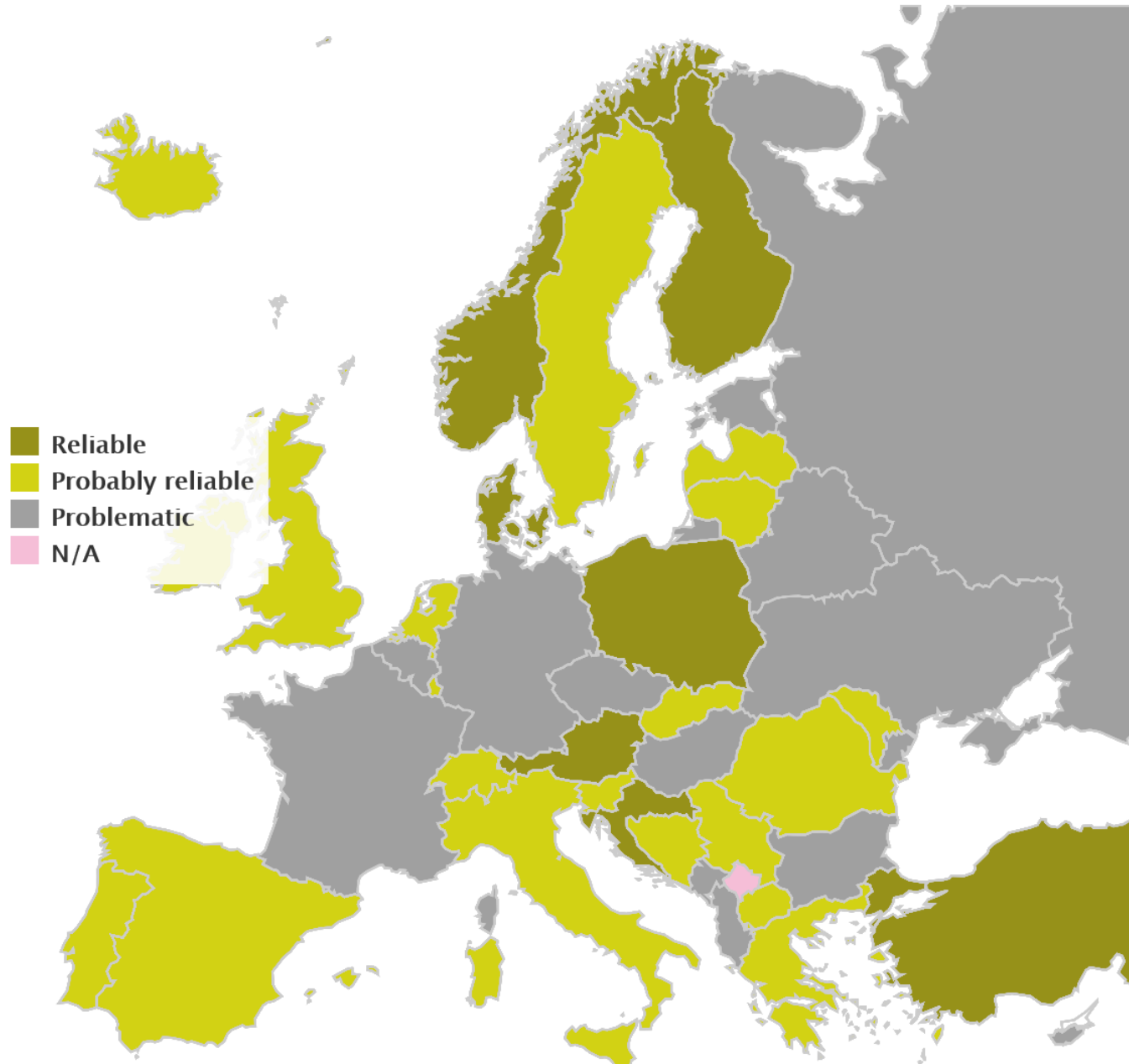
POLSKI MODEL STATYSTYKI WYZNANIOWEJ

Wojciech Sadłoń
Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego

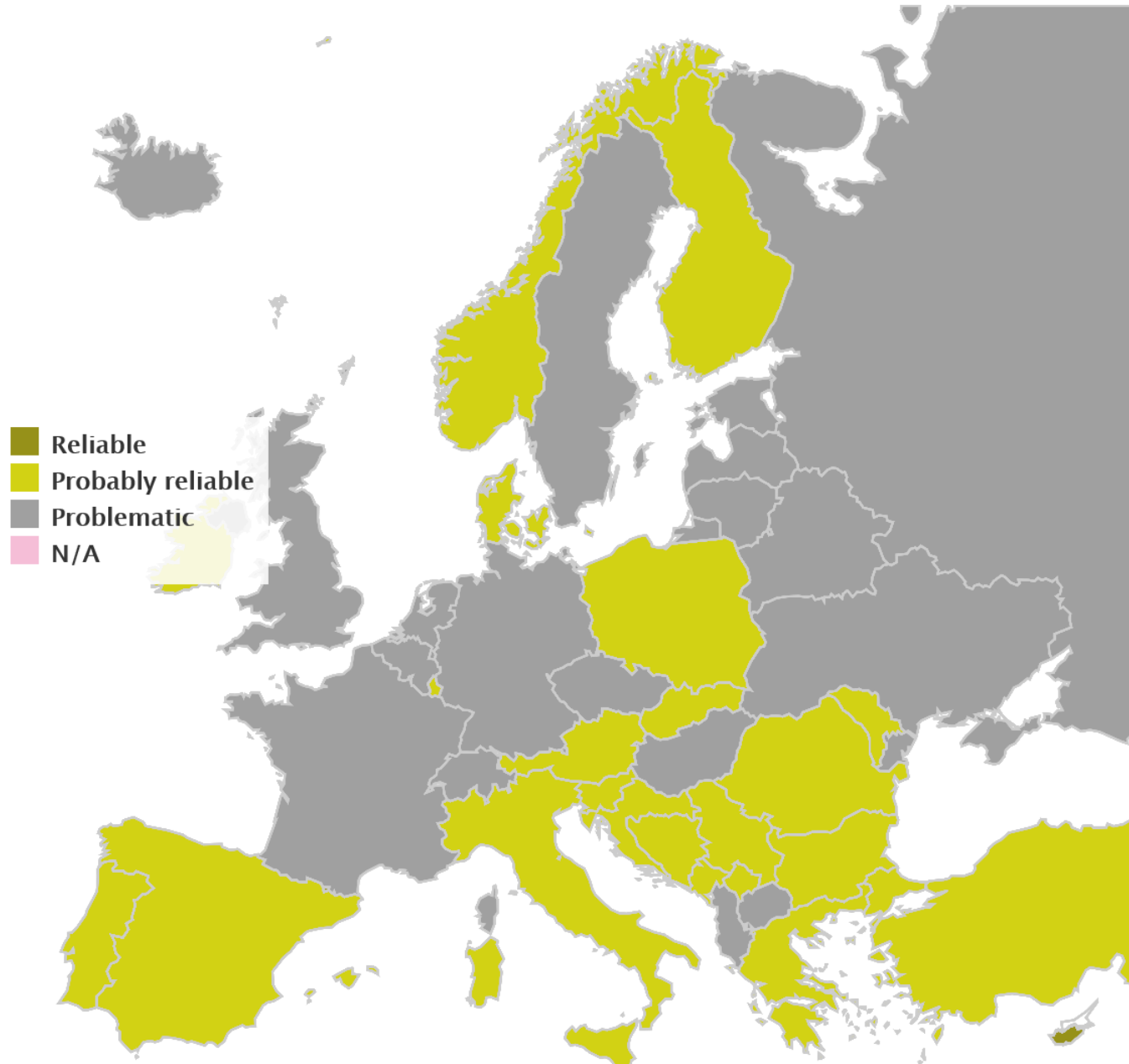


GUS 2019, Konferencja MET, Warszawa

Data Quality in Period 1996 - 2005



Data Quality in Period 2006 - 2015



Celem prezentacji jest ukazanie:

- (1) podstaw teoretycznych oraz prawnych statystyki wyznaniowej w Polsce**
- (2) zakresu oraz źródeł pozyskiwanych informacji**
- (3) statystyka wyznaniowa prowadzona w obrębie statystyki publicznej nie wypracowała do tej pory stabilnego modelu działania**

Relacje państwo-kościół a statystyka

- Model wyznaniowej statystyki zintegrowanej (Skandynawia, Niemcy)
- **Francuski** model prywatnej statystyki wyznaniowej
- **Amerykański** model niezależnej statystyki wyznaniowej

Kształtowanie się współczesnego modelu statystyki wyznaniowej w Polsce

- Sobór Laterański IV (1215)
- Księgi komunikujących, księgi dusz
- II RP
- Urząd ds. Wyznań
- Przekazanie zbiorów danych do GUS
- Od 1990 r. zespół statystyki wyznań i narodowości – rozwiązany praktycznie po roku 2000

Podstawy prawne statystyki wyznań

- *Ustawy o stosunku państwa do związków wyznaniowych*

Art. 72. 1. Dowodem posiadania osobowości prawnej przez istniejące, w dniu wejścia w życie ustawy, osoby prawne jest wymienienie ich w: 2) ankiecie statystycznej zakonu lub prowincji zakonnej, złożonej według stanu z dnia 31 grudnia 1988 r. Urzędowi do Spraw Wyznań;

- *Ustawa o gwarancjach wolności sumienia i wyznania z 1989 r.:*
rejestr związków wyznaniowych
- *Konstytucja RP z 1997 (art. 53, 7): Nikt nie może być obowiązany przez organy władzy publicznej do ujawnienia swojego światopoglądu, przekonań religijnych lub wyznania*
- *Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie*

Podstawy prawne statystyki wyznań

- *Konkordat* (1993, 1998) – małżeństwo konkordatowe, nauczanie religii
- *Ustawa o statystyce publicznej* (1995): (art. 35: Służby statystyki publicznej przetwarzają w celu statystycznym następujące dane osobowe: wyznanie, przynależność do kościoła lub związku wyznaniowego oraz w badaniach statystycznych, które dostarczają informacji o zachowaniach społeczno-religijnych)

Perspektywy teoretyczne



Perspektywa postaw i działań w obrębie statystyki publicznej:

- Badanie Spójności Społecznej: przynależność religijna, praktyki religijne, partycypacja
- Badanie Budżetu Czasu
- Badanie wolontariatu
- Demografia – małżeństwa zawarte
- Narodowy Spis Powszechny (od 2011)

Perspektywa instytucji i organizacji

- Statystyka obrzędów
- Pomoc społeczna
- Trzeci sektor

Kategorie podmiotów wyznaniowych:

- (1) Podmioty struktur administracyjnej kościołów (diecezja, parafie, klasztory)
- (2) Społeczne podmioty wyznaniowe (hospicja, szkoły...)
- (3) Nierejestrowe organizacje wyznaniowe (Caritas parafialny)
- (4) Fundacje i stowarzyszenie motywowane religijnie

Na marginesie

Casus podatku ryczałtowego od osób
duchownych

Rola innych instytucji:

- Centrum Badania Opinii Społecznej
- Rada Monitoringu Społecznego (Diagnoza Społeczna)
- Ośrodki naukowe (Europejski Sondaż Społeczny, Europejskie Badanie Wartości)
- Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego

Zasadnicze wnioski

- Od 1989 r. ukształtował się bogaty i rozproszony różnorodny model statystyki publicznej
- Instytucjonalnie statystyka wyznań w Polsce ma charakter hybrydowy
- Szerokie perspektywy teoretyczne, wykraczające poza kontekst instytucjonalny



Dziękuję

w.sadlon@iskk.pl

@iskknews